

Měsíčník Rekodifikace & praxe: Otázky - odpovědi

eFocus

Časopis Rekodifikace & praxe přináší vedle odborných statí také odpovědi na čtenářské dotazy k rekodifikační problematice. Z posledního - srpnového - čísla pro vás vybíráme:

V občanském zákoníku jsem narazila na pojem vykonavatel závěti. Kdo to je a k čemu je dobrý?

Na dotaz odpovídá: **JUDr. Václav Bednář, Ph.D.**, odborný asistent na katedře občanského a pracovního práva Univerzity Palackého v Olomouci a na katedře soukromého práva Vysoké školy Karlovy Vary o. p. s.

Vykonavatel závěti je tradičním institutem dědického práva, který se do občanského zákoníku vrací po více než čtyřiceti letech. Jedná se o institut, který zdůrazňuje základní princip, na němž stojí nové dědické právo, a to respekt k zůstavitelově poslední vůli. Zůstaviteli je dána možnost, aby si pro případ své smrti zvolil osobu, která bude obecně dohlížet na splnění jeho poslední vůle. Do jisté míry je tak vykonavatel závěti podobný správci pozůstalosti (dříve správce dědictví), avšak jeho pozice je podstatně silnější. Správce pozůstalosti je povoláván jen na dobu řízení o pozůstalosti, jeho skončením funkce správce končí, kdežto vykonavatel závěti může a zpravidla bude svoji funkci vykonávat i po skončení řízení o pozůstalosti.

Zůstavitel si vykonavatele závěti vybere již za svého života a povolává jej závětí, jak stanoví § 1553. Tím však není dotčena možnost, aby byl vykonavatel závěti povolán i v dovětku, kterým zůstavitel např. uloží svým dědicům nějakou podmínku či příkaz. Zákon v zásadě nijak neomezuje zůstavitele ve výběru osoby, která má být vykonavatelem závěti. Povolání není podmíněno ani souhlasem zvolené osoby, která se má po smrti zůstavitele funkce vykonavatele ujmout. Ovšem předpokládá se, že zůstavitel svůj úmysl povolat někoho jako vykonavatele své poslední vůle s dotyčnou osobou probere a získá od ní souhlas se jmenováním. V opačném případě by totiž riskoval, že po smrti nebude jeho vůle naplněna, jelikož vykonavatel nemusí funkci přijmout, případně z ní může kdykoli odstoupit. Funkce vykonavatele závěti je primárně funkcí čestnou, to však nebrání zůstaviteli, aby vykonavateli stanovil odměnu. Dá se předpokládat, že stanovení odměny může být zásadním motivačním faktorem proto, aby se člověk rozhodl funkci přijmout, jelikož řádný výkon funkce může být značně náročný.

Vzhledem k tomu, že občanský zákoník připouští možnost vedlejších doložek v závěti a celkově se přiklání k posílení vůle zůstavitele, jeví se zavedení vykonavatele závěti jako velmi logický krok. Jednou ze základních funkcí vykonavatele závěti je tedy hájení platnosti závěti a zejména pak dohlížení nad naplněním poslední vůle zůstavitele. Z toho vyplývá, že vykonavatel závěti má v průběhu řízení o pozůstalosti zejména hájit platnost závěti či listiny o vydědění, případně předkládat důkazy, které mají platnost závěti potvrdit. V případě sporů o dědickou způsobilost může také předkládat důkazy, které prokáží naplnění důvodu dědické nezpůsobilosti některého z dědiců, a to podle § 1481 a násl. Vykonavatel také dohlíží nad splněním podmínek a příkazů, které byly dědicům

nařízeny. Jelikož zejména v případě dohledu nad splněním podmínky se může jednat o delší časový úsek, je vhodné, aby zůstavitel případně stanovil i náhradníka vykonavatele, čímž bude zajištěna kontinuita pro situace, kdy vykonavatel zemře nebo se stane nezpůsobilým svoji funkci vykonávat.

Jmenování vykonavatele závěti může v určitých případech vyřešit i problém s nutností spravovat pozůstalost po zůstavitelově smrti. Ačkoli správu pozůstalosti má primárně vykonávat správce pozůstalosti, zákon počítá s variantou, že zůstavitel povolá jak vykonavatele závěti, tak i správce pozůstalosti, případně i s variantou, kdy bude povolán jen vykonavatel závěti. Jsou-li povoláni oba, pak je správce pozůstalosti povinen řídit se pokyny vykonavatele závěti, což vyplývá z § 1558. Byl-li povolán jen vykonavatel závěti, náleží mu i správa pozůstalosti. To však nebrání soudnímu komisaři, aby i přesto povolal správce pozůstalosti např. pro část pozůstalosti, která vyžaduje zvláštní odbornost apod.

Mohu prodat věc, kterou nevlastním?

Na dotaz odpovídá: **JUDr. Tomáš Dočkal**, interní doktorand katedry obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

Samotnému uzavření kupní smlouvy nijak nebrání, pokud prodávající není vlastníkem prodávané věci. Taková smlouva bude dokonce platná. Jednak proto, že kupní smlouva je smlouvou konsenzuální a jejím uzavřením na sebe prodávající „pouze“ bere subjektivní povinnost odevzdat kupujícímu věc, která je předmětem koupě, a umožnit mu nabýt vlastnické právo k ní (§ 2079 odst. 1 obč. zák.), jednak proto, že zákon výslovně říká, že skutečnost, že prodávající není při uzavření kupní smlouvy oprávněn nakládat s věcí, která je předmětem koupě, sama o sobě neplatnost kupní smlouvy nevyvolává (§ 1760 obč. zák.; konkretizováno pro kupní smlouvu).

Uzavře-li prodávající kupní smlouvu, jejímž předmětem koupě je věc, kterou prodávající nevlastní, pak na sebe bere riziko, že nebude moci dostát své subjektivní povinnosti vůči kupujícímu odevzdat mu věc a umožnit mu nabytí vlastnického práva k ní. Tak mu může např. vzniknout sankční subjektivní povinnost nahradit škodu způsobenou kupujícímu porušením své smluvní subjektivní povinnosti (§ 2913 obč. zák.).

Legitimní důvody pro umožnění prodávajícímu prodat věc, kterou nevlastní, lze shledávat v praktičnosti. Lze totiž uvažovat dva případy, kde je toto nezbytné.

Prvním případem je prodej věci, kterou prodávající v době uzavření kupní smlouvy ještě nevlastní, ale k níž mu svědčí nabývací titul. Tady jde o situace, kdy prodávající sám věc dříve koupil, ale původní vlastník na něj ještě nepřevodil vlastnické právo k ní, např. kvůli jeho zanesení do veřejného seznamu nebo kvůli odkládací podmínce. Druhým případem pak je prodej věci, kterou prodávající v době uzavření kupní smlouvy nevlastní, protože tato věc v té době ještě neexistovala. U tohoto případu se pak rozlišuje, jde-li o tzv. koupi věci očekávané (*emptio rei speratae*) nebo o tzv. koupi naděje (*emptio spei*). O koupi věci očekávané jde tehdy, je-li kupní smlouva k dosud nevzniklé věci uzavírána pod podmínkou, že tato věc opravdu vznikne. O koupi naděje pak jde tehdy, je-li kupní smlouva k dosud nevzniklé věci uzavírána bez podmínky, že tato věc opravdu vznikne.

Na webových stránkách časopisu [Rekodifikace & praxe](#) lze najít všechny otázky, které čtenáři do redakce zaslali a které byly následně zodpovězeny vybraným týmem předních českých odborníků na dané oblasti práva. Máte-li tedy i vy konkrétní dotaz, napište nám jej, stejně jako další náměty a podněty k zpracování dalších témat, na e-mailovou adresu rekodifikace-dotazy@wolterskluwer.cz.

Časopis Rekodifikace & praxe může objednat >>> [zde](#).
nakladatelství Wolters Kluwer

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #8: Umění jako investice: mezi vášní a rizikem](#)
- [ATREUM a K2 LEGAL se spojují: vzniká silná kancelář pro stavebnictví, technologie a byznys](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #7: Tam, kde vznikají unicorny - Jak přemýšlí venture capital](#)
- [Festival jako prestižní teambuilding](#)
- [Spojení Generali České a Právní ochrany D.A.S. přináší první výhodu: navýšení pojistného limitu na 5 milionů](#)
- [Ocenění Flamma získaly Ivana Janů, Jitka Chizzola, Ženy v právu a projekt Máš na to nadace Evy Pavlové](#)
- [Kultura jako prestižní benefit: Proč by právní firmy měly sázet na „inteligentní zážitky“? Rozhovor s JUDr. Martinou Jankovskou](#)
- [ROWAN LEGAL povyšuje Jakuba Jirovského, Lindu Coufalovou, Evu Pavelkovou a Ondřeje Špičáka](#)
- [Aktuální problémy v rodinném právu](#)
- [Wolters Kluwer uvádí na český trh AI právní pracovní prostor Libra s integrovaným obsahem ASPI](#)
- [HAVEL & PARTNERS má tři nové counsely a na seniornější pozice postupuje dalších 16 lidí](#)